

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060103

DOM
2023-07-17
Stockholm

Mål nr
P 10016-22

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2022-07-28 i mål nr P 5922-21,
se bilaga A

PARTER

Klagande
L.I.A.

Ombud: Jur.kand. L.K. och A.J.

Motpart

Bygg- och miljönämnden i Höganäs kommun

SAKEN

Byggsanktionsavgift

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom upphäver Mark- och miljööverdomstolen Bygg- och miljönämndens i Höganäs kommun beslut den 16 juni 2021, § 144, dnr BÄ.2021.20, att ta ut byggsanktionsavgift.

Dok.Id 1954972

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

L.I.A. har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen i första hand ska upphäva beslutet om byggsanktionsavgift och i andra hand sätta ned avgiften.

Bygg- och miljönämnden i Höganäs kommun (nämnden) har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

L.I.A. har anfört i huvudsak följande. Mål om byggsanktionsavgift är av straffrättslig karaktär och ett beslut om byggsanktionsavgift utgör hinder för tillsynsmyndigheten att på nytt pröva frågan om avgift avseende samma påstådda överträdelse. Den överträdelse som nämnden har lagt till grund för sitt beslut om byggsanktionsavgift är kopplad till den bygglovsansökan som han lämnade in i februari 2021 och som avsåg ombyggnad av en stallbyggnad som han uppförde 2011. De åtgärder som den senare bygglovsansökan avsåg har inte vidtagits och det har inte funnits förutsättningar för nämnden att besluta om byggsanktionsavgift för uppförande av ett bed & breakfast då någon överträdelse i denna del inte har skett.

Nämnden har anfört i huvudsak följande. **L.I.A.** har uppfört en bygg-lovspliktig byggnad på jordbruksmark utan bygglov och utan att startbesked lämnats. Bygglov har sökts i efterhand men nekats av nämnden, vars beslut slutligen har fastställts genom Mark- och miljööverdomstolens avgörande den 30 april 2019 i mål nr P 8249-18. Nämnden vidhåller att byggnaden, i form av bed & breakfast, har uppförts utan bygglov och startbesked samt att en byggsanktionsavgift därför ska tas ut. Hur **L.I.A.** väljer att benämna byggnaden saknar betydelse för bedömningen.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Frågan är om nämnden har haft fog för att ta ut en byggsanktionsavgift om 188 020 kr av L.I.A. i egenskap av ägare av fastigheten A.

Av handlingarna i målet framgår att det finns en stallbyggnad på fastigheten som uppfördes någon gång under 2011 eller 2012. Denna byggnation blev föremål för en ansökan om bygglov i efterhand, som prövades slutligt av Mark- och miljööverdomstolen den 30 april 2019 (mål nr P 8249-18). Bygglovsansökan i fråga avslogs. Den 18 februari 2021 inkom L.I.A. med en ny ansökan om bygglov, vilken avsåg ändring av en byggnad till bed & breakfast. Även denna ansökan mynnade ut i ett beslut om avslag. Det är i målet ostridigt att den sist nämnda bygglovsansökan avsåg den ovan omnämnda stallbyggnaden.

Enligt praxis utgör påförande av byggsanktionsavgift ett straff i Europakonventionens mening. Av detta följer att vissa straffrättsliga principer ska tillämpas, bland annat i fråga om krav på precisering av överträdelsen, rättskraftens omfattning och beträffande bevisbörda och beviskrav. (Se t.ex. rättsfallen MÖD 2021:20 och MÖD 2020:31.)

Den första frågan som Mark- och miljööverdomstolen har att ta ställning till är vilken av de ovan angivna åtgärderna som ska anses ha grundat beslutet om byggsanktionsavgift och som således utgör överträdelsen, dvs. är det uppförandet av stallbyggnaden som avses eller är det de åtgärder som omfattas av bygglovsansökan avseende bed & breakfast. Parterna har olika uppfattningar i denna fråga. Att det inte tydligt framgår vilken överträdelse som avses i beslutet om byggsanktionsavgift får anses som en brist i sig utifrån ovan nämnda krav på precisering.

I nämndens beslut den 16 juni 2021 anges att byggsanktionsavgiften påförs ”på grund av olovlig byggnation av bed & breakfast innan bygg- och miljönämnden har gett startbesked”. Under en sammanfattning av ärendet anges ”Det har efter inkommen ansökan om bygglov för nybyggnad av bed & breakfast i efterhand på fastigheten A konstaterats att olovlig nybyggnad av bed & breakfast har uppförts.”

Enligt 11 kap. 58 § plan- och bygglagen (2010:900) får en byggsanktionsavgift inte beslutas om den som anspråket riktas mot inte har getts tillfälle att yttra sig inom fem år efter överträdelsen. Det framgår inte närmare av nämndens beslut när i tiden den aktuella överträdelsen ska ha ägt rum.

Mot bakgrund av att nämnden i beslutet har uppgett att det först efter inkommen ansökan om bygglov avseende bed & breakfast, som alltså lämnades in i februari 2021, konstaterats att en olovlig nybyggnad skett kan byggsanktionsavgiften inte anses avse uppförandet av stallbyggnaden under 2011 eller 2012. Mot bakgrund av den tidigare domstolsprocessen avseende bygglov i efterhand för stallbyggnaden får det också anses stå klart att nämnden haft kännedom om byggnaden långt innan ansökan avseende bed & breakfast lämnades in. Det framgår inte heller på annat sätt av nämndens beslut att byggsanktionsavgiften avsett uppförandet av stallbyggnaden. Den omständigheten att nämnden nu i Mark- och miljööverdomstolen hänvisar till att stallbyggnaden uppförts utan bygglov föranleder inte någon annan bedömning. Till detta kommer att nämnden inte heller har gett in något underlag som visar att L.I.A. har getts tillfälle att yttra sig inom fem år efter det att byggnaden uppfördes.

Mark- och miljööverdomstolen anser att det i stället är de åtgärder som omfattas av nämndens beslut att neka bygglov avseende bed & breakfast som får anses utgöra den överträdelse som den påförda byggsanktionsavgiften avser. L.I.A. har invänt att dessa åtgärder ännu inte har vidtagits. Nämnden har inte heller lämnat in något underlag som visar att några otillåtna åtgärder i den delen har vidtagits. Utredningen, framför allt ingivna fotografier, ger tvärtom stöd åt L.I.A.s invändning i detta avseende. Därmed saknas det grund att påföra L.I.A. byggsanktionsavgift för dessa åtgärder och nämndens beslut ska därför upphävas.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Liselotte Rågmark, Petra Bergman och Åsa Hanna, referent, samt tekniska rådet Johan Hjalmarsson.

Föredragande i målet har varit hovrättsfiskalen Jenny Vilander.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2022-07-28
meddelad i
Växjö

Mål nr P 5922-21

PARTER

Klagande

L.I.A.

Ombud: Jur.kand. L.K.

Motpart

Höganäs kommun, ygg- och miljönämnden

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Skåne läns beslut 2021-10-20 i ärende nr 403-31531-2021,
se bilaga 1

SAKEN

Byggsanktionsavgift

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

Bygg- och miljönämnden i Höganäs kommun (nämnden) beslutade den 16 juni 2021 att från L.I.A. utta en byggsanktionsavgift om 188 020 kronor på grund av olovlig byggnation av bed & breakfast på fastigheten A i Höganäs kommun.

Nämndens beslut överklagades till Länsstyrelsen i Skåne län (länsstyrelsen) som den 20 oktober 2021 avslog överklagandet.

Beslutet har nu överklagats till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

L.I.A. har i första hand yrkat att beslutet om byggsanktionsavgift ska upphävas. I andra hand yrkar han att byggsanktionsavgiften ska sättas ned.

Som grund för yrkandena anges att L.I.A. inte har uppfört någon bed & breakfast utan har uppfört en ekonomibyggnad i form av ett stall som han trodde var lovfritt. Det kan inte anses rimligt att besluta om en byggsanktionsavgift för en åtgärd som inte har vidtagits. Eftersom uppförandet av byggnaden skedde för att utöka en befintlig jordbruksverksamhet och överträdelsen således inte har skett uppsåtligen eller av oaktsamhet ska den anses vara av mindre allvarlig art. Avgiften står därför inte i rimlig proportion till överträdelsen.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen har att bedöma om det finns grund för att ta ut byggsanktionsavgift och om det finns skäl att sätta ned avgiften för det fall den ska tas ut.

Tillämpliga bestämmelser finns i länsstyrelsens beslut.

L.I.A. har uppfört en bygglovspliktig byggnad på jordbruksmark utan bygglov eller startbesked. Bygglov har sökts i efterhand men nekats av nämnden,

vilket efter överklaganden slutligen har fastställts av Mark- och miljööverdomstolen den 30 april 2019 i mål P 8249-18.

Mark- och miljödomstolen har gått igenom handlingarna i målet och finner att byggsanktionsavgiften är rätt beräknad.

Sammanfattningsvis instämmer mark- och miljödomstolen i länsstyrelsens bedömning att det finns förutsättningar att ta ut en byggsanktionsavgift och att det saknas skäl att sätta ned avgiften. Hur fastighetsägaren väljer att benämna byggnaden saknar betydelse för bedömningen. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD- 02)

Överklagande senast den 18 augusti 2022.

Cecilia Giese Hagberg

Lars Fransson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Cecilia Giese Hagberg, ordförande, och tekniska rådet Lars Fransson. Föredragande har varit beredningsjuristen Simon Logren.

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.